

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Az «ismétlőkötelesek» oktatása.

Irta: K. A.

A vallásfelekezetek, az államhatalom, a nagy uradalmak és társulatok, az egyes emberek úgy, mint az egész társadalom, minden lehetőt megtesznek a jó népiskolaért. A középfokú iskolában vagy szakiskolában kerülő ifjak nevelésére s értelmi képzésére is mindig fokozottabb gondot igyekezünk fordítani. A főiskolai ifjak iskoláztatása és szociális helyzetének az emelészintén aszitivünkön fekszik. Mindent összevéve: gondosan vigyázunk azokra a gyermekekre és ifjakra, akik szociális helyzetüknél fogva az elemi iskolai oktatás után még tovább is felkereshetik az iskolákat. Igen, így kell mondanunk, hogy *szociális helyzetüknél fogva*, mert akik csak tehetik, bizonyosan taníttatják gyermekeiket. Minalunk a bizonyítványoknak a életben. Ezért, akinek csak módjában van, már a bizonyítványért is jár valamelyik iskolába és töri magát, hogy csak keresztül csúszhassék az osztályokon.

Mondhatjuk, hogy az anyagilag tehetősek túlságosan is utána vetik magukat az iskolának. Amde mondhatjuk-e, hogy a kedvezőtlen szociális helyzetben levő s a nemzetnek nagyobb tömegét képező népnek talán igenis értelmes és gondozásra nagyon is rávaló, avagy a kedvezőtlen helyzetből eredő értelmi és erkölcsi hibák miatt éppen fokozottabb gyámolításra szoruló gyermekeiért legalább is annyit megteszünk, amennyit okvetlenül meg kellene tennünk? E kérdésre akkor adhatnánk megnyugtató feleletet, ha legalább is annyit tennénk az elemi iskola után tovább iskolába nem járható gyermekekért, hogy amíg valamely mesterség tanulására vagy a mezőgazdasági pályára alkalmas kort elérik:

1. megóvnók őket a korai kihasználástól,
2. iskolába gyűjtenők őket; nemcsak azon célból, hogy az elemi iskolában tanultakat ismételjék, hanem azért is, hogy ipari vagy mezőgazdasági munkára előkészítsük, neveljük és szoktassuk őket.

Az anyagilag szűkös helyzetben levő nép gyermekei közül nem egy jóeszű gyermek jut abba a szerencsés helyzetbe, hogy ösztöndíj avagy jóakarató támogatás révén az ő szegény helyzetén felüli magasabb iskolába járhat. A nemzet fiainak aránytalanul nagyobb része azonban már csak az ismétlő-iskolai oktatás révén van némi és nagyon is sok kívánni valót hagyó kapcsolatban a tanítóval s az iskolával. A 12—15

éves gyermekek kulturális helyzete a mai kort leg-távolabbról sem elégítheti ki. A mai ismétlőiskolai oktatás még akkor sem volna legendó a serdülők nevelő-oktató vezetésére, ha ezek valamennyien s rendesen járnának is az ismétlő-iskolákba. Ezt az elemi kívánságot azonban az ifjak korai munkára szorítása, fejlődésben levő testi és szellemi erejük korai és egyoldalú kizsákmányolása sem engedi teljesülni. Mindenesetre nagy dolgot tennék, hogyha törvényhozási úton az eddiginél még jobban megvédnők a serdülő gyermekeket a fejlődésükre hátrányos, túlságosan nehéz és folytonos elfoglaltságtól. Ezáltal nemcsak a testi kizsárolástól mentenők meg az ifjú nemzedéket, hanem az iskolától sem engednők elvonni a még ismétlő-iskolai tanköteles korban levőket.

A korán testi munkára szorított gyermekek csak egyik csoportját képezik a 12—15 éves gyermekeknek. Velük szemben áll azoknak a népes serege, akik meg éppen semmit sem csinálnak, csak lézengenek és szívják magukba a kellő értelmi s etikai nevelés hiányában az utca száz rossz hatását. Az elemi iskolából kikerülő s tovább nem iskolázott gyermekek nagy részét teszik azok a gyermekek, akik jó darabig egész idejüket tétlenségben töltik el. Iparos inasnak nem szegődhetnek el, mert még nincsenek a törvény által megszabott időben. Szüleiknek nincs olyan foglalkozása, amelyben ők is segítő részt vennének maguknak. Hány olyan esetet is tudunk, amikor a szülők vagy az özvegy anya tudnak ugyan egészen szépen elfoglalni a serdülő gyermeket, de ez már kifelé vágyik a családi körből s a szülő ház már egészen elvesztette a felette való hatalmát. A korai kihasználásnál még károsabban hat a 12-14 éves gyermekek lelki világára a tétlenség, a csavargás. Hány-szor olvassuk és látjuk, hogy betöréseket, lopásokat követnek el ilyen gyermekek, akiket csakis a lézengő semmittevés, a tétlenség ördöge csábít a rosszra. Harmonikus testi, értelmi elfoglaltság, vallásos erkölcsös-nevelés áldásai között bizony ezeknek az apró gonosztevőknek nagyobb része meg sem ismerkedett volna a bűn szennyével. Pedig hány későbbi hivatásos gonosz mondhatja el, hogy őt igazán az első lépés méltelyező szennye bélyegezte meg szülői, pajtásai és a falu népe vagy a nagyváros utcája szemében: s vitte, vitte magával tovább, amíg olyan helyre sodródott, ahonnan már bajos volt a visszatérés.

A rendőrség, mint gyermekbiróság, napról-napra kényszerítve van arra, hogy fiatal suhancok miatt azok szüleivel szemben eljárjon. A terhelt gyerme-

kés rendőri felügyelet alatt allanak. Amde nagy bajok arnyat veti az előre, amikor az ifjút rendőri felügyelet alatt állónak helyegezzük abban a korban, amelyben az ember egyéniségének kell kibontakoznia. Igaz, a társadalmi rend érdekében így kell ennek lennie, amde gondoljuk csak meg, hogy a felügyelet tudata miocsoda hatást tesz a fejlődő, tehát sokszorosán értekeny és figyelmet érdemlő korban. Az első gonoszítottak a tudata, a meghelyezés ezete rettenetesen nyomja a kialakulás első napjait élő serdülő ifiat és a mindent átfigo emberszeretet ezemei helyett olyanféle ezemek lennek helyett az ő lelkeben, aminők az üldözött vadban kelnek, amikor az erdő vadászát megpillantotta. Szeretet helyett bizalmatlanság lesz az olyan serdülő barátja, akit tanító helyett rendőri nevel. Igaz, rászolgált erre, de hát a helyes út meg sem lehet más, mint az, amelyika tetlen eszavargástól megóvni igyekeznek a gyermekeket.

Ismétlő oktatásunk csak kevés helyen áll a törvény által előírt magaslaton. S ha áll is, akkor sem igen képes a tetlenség közti lézengő gyermeket az utca s a csavargás közben lelt egyéb nevelő hatások méltóval teljesen megmenteni s azok rettenetes merzét közömbösíteni. S a szigorúbb törvények, illetőleg a meglevők szigorúbb életbevitelle nélkül hiába vannak a jó iskolák is. Testi munkában kizsárolt, elfaradt gyermekeket nem lehet tanítanunk. A hidegben elfaradt gyermek számára a meleg iskola padja csak az elfaradt testnek nyújt édes pihenőt, de a kihasznált testtel együtt fásuló léleknek már nem bír elevenítő szellemi hatásokat nyújtani.

Szemlélődésünk kettőről győz meg bennünket.

Először is gondosabbá, mélyebbé, elfoglalóbbá és a gyermek jövő élethivatására kihatóbbá kell tennünk a 12—15 éves korban levők ismétlő-iskoláztatását. A második tevékenységünk meg az lenne, hogy alkalmas anyagi segítés révén némileg segítenék a gyermek szülőin, eltartóin, annyira, hogy azok megse érezzék olyan nagyon a gyermek terhét, meg se érezzék olyan nagyon annak a kis keresetnek a hiányát, amittől a korai munkától való visszatartás révén esett el a serdülő gyermek.

Szárad és megingathatatlan a meggyőződésünk, hogy csakis szociális erősödes, tehát ahol kell szociális támogatás mellett érhető el a magasabb kulturális állapot. Anyagi erősödes, jó úton levő társadalmi élet és társadalmi érzés olyan kapcsolatban vannak a kultúrával, mint test a lélekkel. Régi szofizma, de örökké új és ifjú marad a görög *kálo kagatos*, az ép test és ép lélek viszonya. De ez a kettő csak ott él és fejlődhetik, ahol rendes és kielégítő szociális háttért festhetünk az élet számára.

Igaz, hogy a kultúra anyagi erőinket is emeli, de kultúra bizonyos anyagiakat eleve feltételez, annyira, hogy végeredményében a két merőben ellentétesnek látszó fogalom mint egy fának két ága áll előttünk.

Az elemi iskola padjait elhagyó s tovább rendszeres nevelést vagy szakiskolai képzést nem nyelő gyermek sorsát eddig csupán az ő szempontjából, tehát az *egyéni* álláspontjából, az egyéni boldogulásnak látószögéből tekintettük. Az ember a társadalomnak tagja. Az *egyéni a társadalom szempontjából* is kell néznünk, különben egyoldalúak leszünk. Ez pedig a fél munkánál is kevesebbet ér, néha meg éppen károsá válhatik.

A nép a társadalom gyermekeinek nagyobb tömege 12 éves korában általános nevelő oktatását már befejezi. A 12—15 között levő időt, amely a

pályaválasztás korát még általában megelőzi, talán joggal hasonlíthatjuk a parlagon maradt ugarföldhöz. Pedig minél találób ez a hasonlat, annál szomorúbb az egyes emberre csakúgy, mint a társadalomra nézve. Hiszen az elemi iskola után nem iskolázott gyermekek életében éppen ez a kor az, amely az általános műveltséget nyújtó elemi népiskolai oktatást a kenyeret kereső való, komoly és sokszor komor élethez áthidalja. Itt a parlagonhagyás nem idejét mult gazdasági rendszert, hanem végtelen hibát jelent. Ebben a korban dől el a gyermek további sorsa. Itt van az élet egyik legfontosabb korhatára, még akkor is, ha szorgalmas gonddal örökösünk fölötté. A gyermeknek született ember most ér a férfikor küszöbéhez, most lép arra az útra, amit az *élet útjának szokás* nevezni. És ehhez az úthoz már nagyon sok köze van a társadalomnak. Ez a teljesen kritikus idő végtelenül fontos a társadalomra, mert a gyermek ebben a korban már a társadalmi életben, jót cselekvő, rontó vagy pusztító szerepet kezd, vagy munkátlan életével a társadalmi rendet veszélyeztető s a társadalom nyűgüül szolgáló emberként kezd szerepelni.

Gondoljuk meg: mi lesz a korán munkára fogott és rendes gazdasági, ipari vagy kereskedelmi életpályáktól nyomorúságos szolgabérre csapott gyermekből? Az a gyermek, aki ujságáros, süteménykihordó, boltbeli kifutó vagy gyárakban szolgai teendők végzésével megbízott napszámosféle alkalmazott lesz, az inaskor vagy gazdasági munkára alkalmas időben már nehezen szakít a megkezdett pályájával. És ez érhető is. Hiszen már van némi keresete, aztán meg ezek a pályák bizonyos szabadságot nyújtanak a gyermeknek. Aki pedig ezt a kettőt megízlelte, annak nagyon nehéz lesz az inas sornak vagy a béresfiúságnak szorošan számotvet napja és kenyere. Könnyen visszazökik amellé a napszámos pálya mellé, amely eleinte elviselhető volna, de amelyen a gyermekből lett férfiúra csak nélkülözések várnak. Ők lesznek a társadalomra mély gondok arnyat vető proletárok seregei. Javarészt ő miattuk, az ő tábork megnepesedése miatt van ma is olyan komor tartalma a «szocializmus» fogalmának.

A társadalomnak minden erejét meg kellene feszítenie azért, hogy a napszámosnak menők s más ilyen alacsonyabb helyzetűre szorulókat számát csökkentse. A társadalomnak nem csupán az ember, hanem a *köz, tehát mindenkinek legönzőbb érdeke szempontjából* is oda kell hatnia, hogy az embernek mindegyike olyan produktív pályára lépjen, amely számára nyugodtabb és kényelmesebb életet biztosít s ennek folytán a társadalom erői a proletár sorban levők folytonos támogatása és talán fékezése helyett szintén produktívabb tevékenységben kamatozhatnak.

Hol van az ide vezető út?

Ott, hogy az életpálya küszöbén álló, elemi iskolából kiszabadult gyermekeket ne engedjük szerte-szállingózni. Előre kidöndolt, szépen megépített terv szerint gyűjtsük őket össze és a mai ismétlő-iskolánál bensőbb foglalkoztatás révén *neveljük őket munkára*. Az *ismétlő-iskolák helyett munkára nevelő* iskolákat kell szervezni! Itt tartsuk össze a gyermekeket, míg testben, lélekben, erkölcsben egyaránt erősödes, valamely ipari, kereskedelmi vagy östermelő pályára alkalmasokká növekedtek.

Mondják bár sokan: szép ez a terv, de sokba kerül, mi mégis hiszünk abban, hogy a társadalom belátó tudatra ébred. Hiszen csak arról van szó, hogy a tár-

sadalmi
akkor
réven
akik
nyvis
Ró
amit
sereg
nalma

A
már
amely
tan-
egész
pótok
szünt
fogla
rülte
amely
megs

Isr
értelm
töröd
fogás
amely
megf
polcá
amid
végez
hever
egy l
kezet
kire,
ságra
tanító
akad

É
tanító
inkáb
műnl
ban
akik
sors
visz
okair

M
A
XXX
vallá
adot
az e
sz. r
igaz
hatá
még
bölc
S v
körv
állap
tási
birs
ame
hatn

sadalmi bajok gyógyítására adott anyagi erőt még akkor használjuk fel, amikor anyagi áldozatunk révén tömegesen csökkenthetjük azoknak számát, akik magukra hagyatottságukban idején utoljára mégis eljárnának azért az anyagi segítségért.

Róma megdőlt, mert ketten ették azt a kenyeret, amit egyikük sem szerzett. Az egyik volt a *pazarlók* serege, a másik volt a *panem et circenses*-nek szármalisan aljas népe.

Az iskolamulasztások.

Irta: *Ézsöl Fábán.*

A «Népnevelő»-ben s több más tanügyi lapban már sok oly véleménynyilatkozat látott napvilágot, amely a főnti címre vonatkozó mizériák, mint a tan- és nevelésügy körébe vágó és alapjában véve egész népoktatásunkra bénítólag ható súlyos állapotok, végrehajtási módok revideálásával, megszüntetésével, egyben pedig azok reformálásával is foglalkozik. S méltán. Mert az ez ügyben fölmerültek is azok közé a kérdések közé ékelődnek, amelyek leginkább beteggé teszik a minden oldalról megsebzett, védtelen népkulturát.

Ismerve a magyar nép közömbös viselkedését az értelmi haladással szemben, nem hagyhatjuk a nemtörődomség átkos mezején saját konzervatív feltevéseit oly megrögzött principiumok szolgálatában, amelyek őt a jelenkor követelményeinek eszközeitől megfosztják. Jelszó: az értelmi és erkölcsi haladás polcára kell a népet emelnünk. Igen. De lám, amidőn mi, tanítók ezen erkölcsi kötelességünket végezzük, ugyancsak megbotlunk egy, a földön heverő kötörzsbe: a haladó emelkedés lejtőjének egy ledült kőoszlopába. S botlásunkban — a következetlenség ezen indoka miatt — nem tudjuk, hogy kire, vagy mire emeljük vádat; törvényre-e, hatóságra-e, előljárásságra-e, avagy önmagunkra-e, néptanítókra?! Hol a gyökere ezen fizikai és erkölcsi akadálynak?!

Én azt mondom, hogy: negative mi vagyunk tanítók első sorban a hibásak. Mi érezzük leginkább az állapot tarthatatlanságát; a mi küzdelmünk szenved hajótörést; mi érezzük önmagunkban sebzett erőnk eredménytelen munkáját; mi, akik szemléljük a mulasztási kimutatások mostoha vorsát és ezzel kapcsolatban ismerjük a fönnálló viszonyok minőségét, a tarthatatlan állapot indító okait és még sem sürgetünk, nem követelünk.

Másodsorban, pozitíve hibás a törvény.

A tanítás kötelezettségét elrendelő 1868. évi XXXVIII. t.-cikknek 4. §-a; a 2085/907. elnöki sz. vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelettel kiadott «Utasítás» idevonatkozó intézkedése, valamint az ennek szigorú végrehajtását sürgető 92.964/909. sz. miniszteri rendelet; a városi és vármegyei közoktatási bizottságok időközönként ez ügyet érintő határozatai stb., mind-mind szép erkölcsi tételek, mégis azonban — bár határozott erővel, de kevés bölcseséggel — silány eredményt produkálnak. S vajjon miért?! Mert célszerűtlen módokat körvonalaznak. Igazságtalanok s egyben az átkos állapotok magvai burjánzanak bennük. A mulasztási kimutatások félhavi időközéi és az ezekkel járó bírság-fokozatok anyagi oldalai azok az alapok, amelyek körül a fönnálló tények főképen dominálhatnak.

X egy félnapos mulasztásáért ép oly bírságolásban részesül, mint Y, aki ugyanazon kimutatáson talán 24 félnapot is mulasztott. Az első ízben történt mulasztás erkölcsi büntetés: intés; a második félhavi mulasztás — tekintet nélkül arra, vajjon részleges-e az, vagy teljes — X-nél enyhén, Y-nál aránylag szigorúan egy koronával sújt; a 3., 4., 5. e.-ekben fokozott kétszerezett mértékben büntet s az elért 8 korona pedig megmarad a további esetekben végig; ekkor azonban a főhatóság részéről gyámki rendeltetést is lehet(?) szorgalmazni.

Ennyi az egész és mégis oly sok, hogy tarthatatlan.

A jobb módú szülő az 1., 2., 3., 4., sőt talán az 5., 6. esetben is nagyobb hasznát veheti tanköteles (8, 12, 14 éves) gyermekének, mint a mulasztásának megfelelő bírságpénz nagysága s minthogy pedig a sokkal nagyobb bért igénylő napszámot is helyettesítheti: bátran otthom marasztalja az iskolakötelest. És, ha a helyi iskolai hatóság ehhez még a kétheti «szüreti szabadság»-ot is megadja és esetleg a be nem írt tankötelesek összeírását végző tanítók kénytelen szabadságolásának idejét is hozzá vesszük: 3—4 hónap az iskolára nézve teljesen elveszett.

A szegénysorsú szülőknél szintén így van. Rajtuk a bírság be nem hajtható; közmunkára — mert az nincs — át nem változtatható; ha pedig volna közmunka, az előljárással a 19.769/897. sz. V. és K. M., valamint a 108.555/896. sz. B. M. rendeletek segítségével igénybevételestől, sőt általában még talán az 1883. évi XLIV. t.-cikkben megszabott záloglási és árverési módokat végrehajtásától is *reszket*. A tanköteles a téli hónapokban pedig betegség, családi ünnepély, lakodalom, fizikai indokok stb. stb. címén mulaszt és mulaszt. Tavasszal pedig ismétlődik az őszi esetek sorozata.

Ime a kép, a kultura törvényszabta képe!

Hátha még mindehhez az előljárással pontatlanságát, nemtörődomségét és az ellenőrző faktorok előtt, mint darázs-fészket is hozzáfestjük!? Így aztán a kép teljes; megértettünk mindent...

De tudja ugyis ezt mindenki. Péter is, Pál is. Tudják nemcsak lent, de fönt is. Ezért óhajtja igénybe venni jelenlegi érdemes miniszterünk e tekintetben az országgyűlés hathatós támogatását. Nagy föladat ez, mert igazságos és célravezető megoldása nem kis elmélkedést, nem korlátolt körültekintést igényel. A kir. tanfelügyelők őszi szakértekeztetésén elhangzott, idevonatkozó javaslatok, amely megnyugtatók, keresztülvitelük ép oly tapintatos előrelátást követel. Az ezekre nézve alkotandó törvény, illetőleg rendelet és utasítás, aminő áldáshozónak ígérkezik, következményeiben ép oly átkozott eredményt szülhet.

Számolni kell egyrészt a végrehajtás intenzív módzatainak eredményes keresztülvitelével; a néplelék tulajdonságaival és megrögzött szokásaival; a tanítóknak e tekintetben követendő eljárásával; másrészt pedig a szigorú és mégis igazságos alaki formaságokkal.

A kimutatás legyen napok, legföljebb azonban hét-hét után végrehajtás alá bocsátható és a kirótt bírság mindig a mulasztott félnapok számaihoz mérten legyen arányos és 48 órán belül — eltekintve a záloglási törvény lassú módzataitól — eredményesen behajtható. Legyen elvünk: az iskola — erkölcsi vagy fizikai indokokon kívül — nem tűr mulasztást!

A végrehajtást a néptől független és felelős állású, esküt tett egyénekre kell bízni. A végrehajtás közvetlen és szigorú ellenőrzését, valamint az eredményes sikerhez szükséges támogató erőt egyrészt a leendő adminisztratív ténykedést végző kir. tanfelügyelők, másrészt a szolgabírák (polgármester) szigorú és pontos kötelességévé tenni. A végrehajtást és ellenőrzést végző személyek hivatalos aktusként végzik kötelességüket s ezért nekik a törvényes intézkedés mindennemű eszköze (a községek részéről: az előjáróság segítkezése, munkások, kocsiok stb. díjtalan előállítás) és a kihágási büntető hatalom a legmesszebb menőleg megadandó.

A leendő szak-(tan)felügyelő ép ily jogokkal ruházandó föl, őt azonban a végrehajtással vagy annak nyilvános ellenőrzésével megbízni nem szabad. Ne legyen ő és a tanító a nép szemében bűnbak, mert csak így tarthat számot a nép érdeklődésére és áldozatkészségére; csak így lesz képes az iskolát a családdal összekapcsolni.

A tanító részére a statisztikai hivatal útján oly nyomtatványok készítendők, amelyekre az erkölcsileg vagy fizikailag igazolt félnapok személyenként és esetenként a tanító által rávezetendők, hogy mikor, minő okból és címen lett a mulasztás igazolva. Ezen pontosan kitöltött mulasztási igazolvány a tanító nevelőírása után a szülőknek — nyugtatóul — átadandó. Ha pedig a plébános-igazgató, vagy tanító-igazgató, avagy a helyi hatóság (de mindenkor az érdekelt tanító javaslata mellett) ad bárminő címen a tankötelesnek szabadságot, ő is ily igazolványt állít ki sajátkezü aláírásával és ez esetben az érdekelt szülő tartozik mindenkor azonnal az illetékes tanítóval is láttamoztatni, hogy az a mulasztási anyakönyvbe az igazolt mulasztást bejegyezhesse. Minden oly mulasztás ellenben, amely ily módon a szülő részéről igazolva nincs: mint igazolatlan mulasztás a főnti módzatok szerint sürgősen megtorlandó. A mulasztás utólagos bejelentése általában az igazolást illetőleg figyelembe nem veendő.

Igy egyik szülő sem fogja bujtogatni a másikat a tanító, vagy rend ellen, nem vádolhatja a hivatali esküt tett tanítót kétértelműséggel; nem véli látni a nép a tanítót hypokritának és végül nem látja benne akaratlanul is a rendőrt.

Elemi énekoktatás vezérfonala.

Irta: Cserényi Béla.

XII.

Ha azonban a tanító óhajtaná a hangugrató mintákat valogatott növendékekkel más és más hangfokon ismertetni, akkor ne tevéssze szem elől pl. a következőket: hogy C durban a kár-kart énekelhetik a negyedik fok kivételével minden fokon; a trá-trá-trát 1-ső, 4-ik és 5-ik fokon; a búsant a hetedik fok kivételével minden fokon; az ifjut 1-ső, 2-ik, 4-ik és 5-ik fokon; a ci-dút a negyedik fok kivételével minden fokon; a tudomt a hetedik fok kivételével minden fokon; a kerteket minden fokon; a csak ugyat az első és negyedik fok kivételével minden fokon. Hasonlóképen megkeresi tanító az a moll minden fokára megfelelő hangugrató mintát, ugyanigy járhat el az «edes hazánk» hangugrató daloeskával. Minden esetre előzőleg leírja a C durt és a moll skálát, alájuk írta sorjába számjegyekkel a hangfokok számát. Bátor vagyok még megemlíteni azt, hogy a hangközök ötféle eltalálási módját — nevezetesen: C-durt, normál a-mollt és azok szomszédos hangjainak keverését c¹ eg c², c¹ f a c², a c e a és a d f a összhangzó hangokat, a melódia alapján

vevő hangugrató mintákat és végül minden már egyszer elhangzott hangra való jól megfigyelést — o teljes sikerrel járás szempontjából igen tanácsos egymást kiegészítve fonomimikával tanítani.

Fonomimikával társulva az énekoktatást az első osztályban az iskolai év vége felé kezdjük el és tanítjuk addig az osztályig, míg szükségét látjuk. A hangok nevét fokokint létrászerű magasságban így jelezzük: az alsó cét — lefordított kezünk kinyújtott kisujjával, dēt — mintha dobot vernék, et — kezünket mellünkre tesszük, f-et — mutatóujjunkkal úgy teszünk, mint mikor a macska a körmeivel valami után kap, gēt — gégenkre mutatunk, át — felállított tenyerünkkel csodálkozást jelzünk, hat — mozgó tenyerünkre hát lehelünk, a felső cēt — felfordított kezünk kinyújtott kisujjával. Igen tanácsos a fonomimikát elővenni bárminő alkalomkor akkor, mikor a gyakorlatok valamelyikét beosztás nélkül, vagy az előgyakorlatokat tanítjuk.

Például a tanító fölír a táblára bármely osztályban egy gyakorlatot s próbálja (a III. osztálytól kezdve beosztás nélkül) azt a növendékekkel, elénekelteni s ha látja, hogy nehezen tudják megtenni: akkor segítségül veheti a fonomimikát is. Mert jól tudjuk azt mi tanítók, hogy minél több segédeszköz áll rendelkezésünkre és minél több oldalról tudunk valamely tárgyat megvilágítani és támogatni: annál eredménydúsabb lesz kitűzött célunk az óhajtott siker elérésében.

Ritmikus gyakorlatok.]

A szorosabb értelemben vett ritmikus gyakorlatok tanítását csakis a III. osztálytól kezdve vehetjük elő. A ritmikus gyakorlatok szoros összefüggésben vannak annyiban az előgyakorlatokkal, amennyiben azok úgy választandók ki, hogy alapjuk mindig a már tárgyalt előgyakorlatok valamelyike legyen. Követendő eljárás a kétféle gyakorlat közt a következő: vagy egyhuzamban az előgyakorlatokat vesszük; vagy párhuzamosan haladnak egymással, de mindig mellőzve az előgyakorlatok a ritmikusokat. Igen célszerű és biztos sikerre vezető eljárás a következő.

Tanító leír a táblára egy ritmikus gyakorlatot.

Tan.: Mondjátok el a hangok nevét! Majd N. kijön a táblához és mutatja! Kezdjétek! Ezután a táblára fölírt gyakorlatban előforduló hangugrára figyelmezteti a növendékeket és elénekelteni velük a megfelelő hangugrató mintát egészen s aztán külön veszi a két első hangot az előgyakorlatokban ismertetett módon; vagy mindjárt a két első hangot veszi elő. És egyttal figyelmezteti őket arra, hogy a már egyszer elhangzott hangokra igen ügyeljenek. (Tanító megadja az a hangot.)

Tan.: Énekeljétek lefelé (például) c-ig!

Tan.: Álljatok föl! Most beosztás nélkül énekeljétek azt, amire mutatok! Rajta! Ha esetleg nehezen menne, akkor segítségül vehetjük a fonomimikát. És így folytatjuk tovább.

Tan.: Most pedig beosztással. Kezet ütemzésre — föl! Rajta! Ha a gyakorlat valamely része nehezen menne, akkor azt többször kell ismételtetni. Ne csüggedjen el a tanító, ha a III. és IV. osztályban a növendékek az első látásra nem tudják a táblára írt egyes gyakorlatrészt lénekelni, ezt nem is követelhetjük a növendékektől, mert ahhoz igen sok gyakorlat kell. Az V. és VI. osztályban könnyebb gyakorlatokat már megkövetelhetjük, hogy első látásra lénekeljék, de csak olyan iskolánál, ahol az alsó osztályokban az alap már megvettetett.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Minden iskolánál nélkülözhetetlen a katolikus népiskolák új rendszabályainak a könyve. Tanítónak és iskolaigazgató lelkésznek úgyszólván napról-napra szüksége van reá. Az egyházhatóságok rendeletileg kötelezővé tették beszerzését az iskolapénztár terhére. A könyv-

höz fü
ügyi te
ára 4
előzet

Tanüg
VIII.

A R
jezet.
II. feje
IV. feje
felügye

Más

I. fejez
Az isko
iskolasz
iskolasz
plébánc
nek tee
házközs

Han

alka ma

III. feje

Neg

ismétlő

zetek és

ötö

füg

nepisko

tanítón

tortanít

cikk a

községi

III. Ut

számára

és a kö

szóba

IV. 18

tárgyab

ben lev

döntvé

~~~~~

Az

műzeu

Ország

hoz ha

lák pe

kultaga

Ember

gatól

tank.

tanító

dr. Va

állami

Az

és köz

uapb,

ber ho

a kath

igazga

fönök

A Tan

Rennig

prepos

tanár,

Köszö

oktató

rend

höz függelékül vannak csatolva az összes tanügyi törvények és rendelkezések. A vastos kötet ára 4 korona és megrendelhető az összegnek előzetes megküldésével az Országos Katholikus Tanügyi Tanács központi irodájánál, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

A Rendszabályok könyvének tartalma: Első rész. I. fejezet. A katolikus iskolák közigazgatása általában. II. fejezet. III. fejezet. A tanfelügyelőség szervezete. IV. fejezet. A főtanfügyelő. V. fejezet. A segéd-főtanfügyelő. VI. fejezet. Az egyházkerületi tanfelügyelők.

Második rész. Az iskolaszékek szervezete és hatásköre. I. fejezet. Az iskolaszékek megalakítása. II. fejezet. Az iskolaszékek szervezete. III. fejezet. Az egyházközségi iskolaszék tisztviselői. IV. fejezet. Az egyházközségi iskolaszék teendői. V. fejezet. A plébánosnak (helyettes plébánosnak), mint az egyházközségi iskolaszék elnökének teendője. VI. fejezet. A plébánosnak, mint az egyházközségi népiskolák igazgatójának teendői.

Harmadik rész. I. fejezet. A tanítók minősítése és alkalmazása. II. fejezet. A tanítók szolgálati minősége. III. fejezet. Az iskolai fegyelmi szabályok.

Negyedik rész. I. fejezet. Az általános és gazdasági ismétlő iskola. II. fejezet. A katolikus kisedővönözetek és gyermekmenedékházak.

Ötödik rész. A közhatósági segély igénybevétele.

Függelék. I. A latin szertartású római katolikus elemi népiskoláknál alkalmazott igazgató-tanítók, tanítók, tanítónők, gazdasági szaktanítók, szaktanítónők és kántortanítók fegyelmi szabályzata. II. 1907. évi XXVII. t. cikk a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól. III. Utasítás a törvényhatósági közigazgatási bizottságok számára a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól szóló 1907. XXVII. t. cikk végrehajtása tárgyában, IV. 1868. évi XXXVIII. t. c. a népiskolai közoktatás tárgyában. V. A népiskolai tanítókat illető egyéb érvényben levő törvények, utasítások, szabályzatok, rendeletek, döntvények, határozatok, ítéletek. Tanítói iratok mintái.

HIREK.

Az Országos pedagógiai könyvtár és tanszermúzeum. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az Országos pedagógiai könyvtár és tanszermúzeumhoz három évi időtartamra a *róm. katolikus* iskolák pedagógusai közül a következőket nevezte ki kultagokká: *Besső* Jenő kir. kath. főgimn. tanárt, *Ember* Károly róm. kath. tanítónőképző-int. igazgatót, *Guzsvenitz* Vilmos s. főtanfügyelő, kath. tank. igazgatót és *Karácsonyi* József róm. kath. tanítóképző int. igazgatót. A Múzeum elnöke ismét dr. *Vámgel* Jenő kir. tanácsos, egyetemi m. tanár s az állami polgáriskolai tanárképző intézet igazgatója leit.

Az Orsz. Közoktatási Tanács. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az Orsz. Közokt. Tanács újabb, 1911. évi október hó 1-től 1916. évi szeptember hó 30-ig terjedő, öt évi időszakának tartamára a *katholikus* iskolák köréből *Magyar Gábor* c. főigazgatót, a magyar kegyes tanító-rend tartományi főnökét nevezte ki a Tanács *előadó tanácsosává*. A Tanács *rendes* tagjai lettek körünkben: dr. *Békési* Remig zirci apát, dr. *Burány* Gergely premontrei prépost-praelátus, *Dreiszigler* Ferenc tanítóképző int. tanár, dr. *Giesswein* Sándor pápai prelat, kanonok, *Kassuba* Domokos c. főigazgató, *Novák* Lajos hitoktatási felügyelő, *Novotny* S. Alfonz a premontrei-rend tanárképzőjének kormányzója, dr. *Walter*

Gyula c. püspök és dr. *Zoltány* Irén pannonhalmi szent Benedekrendi főiskolai igazgató. Az elemi iskolák előadó tanácsosa, *Eperjessy* István székesfevárosi igazgató-tanító, szintén róm. katolikus vallású jeles tanítóink sorából való.

TÁJÉKOZTATÓ.

Az állás átszervezése. Hogy a megüresedett tanítói állást tanítónővel tölthesse be az iskolaszék, egyedül az szükséges, hogy azt az iskolaszék elhatározza. A határozat jogerőssé lesz, ha azt az egyházi főhatóság megerősíti. — **Milyen adót fizet a tanító?** (*Septimus.*) Fizet: a) IV. oszt. keresetadót az 1000 kor. fizetés után. A lakásbér után nem róható ki adó; b) 3 kor. utadót; c) 30 fillér betegpótlási adót. Egyéb adóval meg nem róható. Felebbezze meg a kivétést. — **Nyugdíjigény.** (*W. F.*) Nyugdíjigénye nem változik új állásán sem mert az 1907. évi törvény értelmében a kántori jövedelemből kiegészítést nyer igénye 1000 koronára. Hozzászámítva a III. korpótlékot, 1500 koronát tesz ki az összeg. A negyedik korpótlékot a rendes mód szerint hozzászámítják. — **Tankötelezettség.** A tankötelezettség 6—12, illetőleg 15. év betöltéséig tart; tehát az illető leány köteles az ismétlőiskolába beiratkozni. 2. Ha félév előtt töltik be, akkor megszűnik reájok nézve a törvény rendelkezése. 3. A hatósági engedéllyel felmentést nyert. 4. A járási szolgabíró a hitközségi iskolának nem helyi hatósága.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

«Egy beteg tanító.» Kérjen segélyt az Országos Kath. Tanítói segélyalpból. A kérvény mélt. *Walter* Gyula, c. püspök elnök úrhoz Esztergom intézendő. Az iskolaszéki elnök úr láttaozza a kérvényt. — **G. J. 1.** Az ismétlő-oktatásért a díjlevélben megállapított külön összeg az 1000 kor. törzsfizetésbe be nem tudható. 2. Igen, megfelelőbbé. — **M. F.** A megüresedett rendszeresített állás betöltése az említett okokból el nem halasztható. — **K. J.** Forduljon a közigazgatási bizottsághoz, mert ha egymaga van, akkor a törvényes 200 kor. lakásbér megilleti. Ha többen működnek az iskolánál, akkor a fentartó a törvénytől eltérően is rendezhetvén a lakásbért, az állapotot nem változtathatnak. — **P. L.** Forduljon kérelemmel a vallás és közoktatásügyi miniszter úrhoz. — **P. M.** Az új Rendtartási szabályzat részletesen intézkedik az osztokodásról. A kisebb részletekre vonatkozó eljárást a szokás határozza meg. — **B. L.** Kérje annak megállapítását, hogy $\frac{3}{4}$ telek után hány állatot küldhet a közös legelőre. Ezt a jogot bérbe adhatja, mert díjlevelében 20 koronára értékelve van. Ha ezt nem engedik, akkor a község fizesse meg a 20 koronát. — **M. S. 1.** Igen, kérhetnek a vallás és tanulmányi alpból. 2. Az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület évenként 200—300 koronát adhat iskolaépítési segély címen. Forduljanak az egyházi főhatóság útján az egyesület ügyvezető elnökéhez mélt. *Giesswein* S. prelátus úrhoz Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. 3. Csak a kath. vallású birtokos róható meg hitközségi iskolaadóval építési célokra. — **F. K. J. 1.** Kérjen indokolt folyamodványban a vallás és közoktatásügyi miniszter úrtól. 2. Ha ő szolgáltatta be, igen, mert elmulasztotta levonni. — **Jog** 1. Az udvar fái árnyékot nyújtanak a gyermekeknek is. Talán csonkítást megenged az iskolaszék. 2. A földet szegélyező fákat is csonkítják, de nem vágják ki ok nélkül. 3. Ha az iskolaszéknek bejelenti, helyesen cselekszik.

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata kötelezőnek nyilváníttotta a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egy szavának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja előre lefizetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

A laksarujfalui (Pozsony m.) plébániához tartozó Bilkauvardon tanítói állás betöltendő. Jövedelme: különféle járandóságból 895 kor., államsegélyből 105 korona. Lakás: 2 szoba, konyha, kamara. Folyamodványok febr. 10-ig a laksarujfalui róm. kath. iskolaszékhez küldendők. Tót nyelv ismerete szükséges. 171 1—1

Nagymodrói (Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat febr. 15-ére hirdettetik. Új lakása áll: két szoba, konyha, kamra és fűkamrából. Jövedelme: készpénzben és terményekben a díjlevél szerint 1000 kor. Folyamodványok — a nagymodrói róm. kath. iskolaszékre címezve — Sasvári N. János pléb. h. és isksz. elnök úrhoz Nagymodróra (Nyitra m.) küldendők. 176 1—1

A dercsikai róm. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdetek. Jövedelme: díjlevél szerint. Pályázati határidő febr. 16. Próbaéneklés febr. 18-án, választás ugyanazonnap. Kérvények: főtiszt. Miskovics Endre plébánosnak küldendők (Pozsony m.) 163 1—1

Egri érseki megye.

A sajóvámosi (Borsod m.) róm. kath. kántortanítói állás betöltésére febr. 8-án délután 2 órára pályázat hirdettetik. Fizetése: törvényszerinti lakás 1/4 holdas kerttel. Készpénzben 640 kor. Stóla 150 kor. Párber 30 köből rozs és 48 kor. 2 bécsi öl tűzifa. 3 hold 444 öl szántó-föld és temetőkaszálás. Pályázni kívánók folyamodványait felszerelve a sajóvámosi plébániái hivatalhoz fentjelzett időre beküldjék. Személyes megjelenés kívánatik. Vasúti állomás Boldva. Az állás azonnal elfoglalható. 168 1—1

Szendrőbe (Borsod m.) helyettesnek azonnali beállításra okleveles tanítót keresek. Havi 66 koronát és lakást kap. Baráczius József esperes. 165 1—1

Csanádi egyházmegye.

A kunágotai (Csanád m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik, melynek tisztán tanítói javadalma: 210 kor. készpénzfizetés, 343 kor. párber-váltás, 600 kor. párber, 5 katasztrális hold szántó-föld haszonélvezete s törvényes korpótlék. Tisztán kántori javadalma: 128 kor. készpénz, 5 katasztrális hold szántó-föld haszonélvezete s megállapított stólaris jövedelem 4500 lélek után. Végül közös javadalom: természetben lakás és kert. A földek ezidőszert még 3 évre kötelezőleg kiadva, katasztrális holdja 60 koronáért, a föld minden adóját haszonélvező fizeti. Valószínű, hogy a megválasztott a kincstártól is fog kapni két katasztrális hold földet. Pályázati kérvények február 18-ig küldendők be. A kántorpróba és választás határidejét az egyházmegyei hatóság intézkedése szerint a folyamodókkal külön levélben fogjuk közölni; személyes megjelenés megkívánatik. Gyenes Barnabás esperes, lelkes. Krébesz Gyula, egyházi jegyző. 179 1—2

Győri püspöki megye.

Szil (Sopron m.) róm. kath. fiúiskolánál egy osztálytanítói állásra febr. 15-ig pályázat hirdettetik. Fizetése: község pénztárából 400 kor., államsegélyből 600 kor., kertilletmény 30 kor., lakbér 200 kor., havi előleges részletekben. Ezen utóbbi összeget csak addig élvezi,

míg a község rendes lakásról nem gondoskodik. Köteles egy tanteremben két osztályt vezetni, az ismétlősöket tanítani, a gyermekeket naponként szentmisére elkísérni, rájuk felügyelni és a kántorságban segédkezni. Személyes megjelenés. A megválasztottnak 10 kor. utiköltség. Az állását azonnal el kell foglalnia. Horváth Lajos pléb., isksz. elnök. 166 1—1

Kassai egyházmegye.

A mogyorósfalui róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. A hitközség szláv nyelvű. Javadalmasítás: A hitközségtől 100 kor. Földbirtok évi bére 90 kor. 27 köből gabona a 10 kor. 5 köből zab a 5 kor. 3/4 telek után fajzás a legeltetési jog. Stóla: 35—40 kor. A többi államsegély. Lakás, kert természetben. Mogyorósfalu, u. p. Homonna. (Zemplén m.) Király János lelkes. 172 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A kaszásréti róm. kath. elemi I—VI. osztály vezetésére magyarul s tótul beszélő okl. lelkiismeretes, hivatásos tanítónót keresek február 8-ig. Járandósága: 1000 kor. fizetés és 20 kor. kertilletmény. Egy kis faszobából álló lakás és konyhácska. Az állás azonnal elfoglalható. Felsővadás, u. p. Kiszuczaujhely. Májer Endre, isksz. elnök. 178 1—1

Pécsi egyházmegye.

A kisdorogi III. sorsz. tanítói állásra a «Népnevelő» f. é. január 28-iki számában közölt feltételek mellett febr. 8-ig pályázat hirdettetett. 139 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A barkai róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Javadalma: Államsegély tandíjkárpótlással 876 kor. Földhaszonbérletből 220 kor. Párberváltás-gért 80 kor. Stóla 50—60 kor. 12 m. tűzifa beszállítva. Ostyasütésért 12 kor. Búcsu litánia pénz 10 kor. Esetleg korpótlék. 4 drb. szarvasmarha és tetszés szerint sertés-legelő. Iparkert használata. Van két szobás lakása, konyha, éléskamra, melléképületekkel és nagy házi kerttel. Választás, énekpróba febr. 12-én délelőtt. Az állás azonnal elfoglalható. Személyes megjelenés szükséges. Kérvények Nagy Imre plébánoshoz, Barka, u. p. Dernő (Gömör m.) küldendők. 177 1—1

A uraji (Gömör m.) róm. kath. kántortanítói állomásra a «Népnevelő» január 21-iki, 4-ik számában jan. 27-ikére hirdetett pályázatot az iskolaszék febr. 13-ikáig meghosszabbítja. Okleveles pályázók kellően felszerelt kérvényeiket a jelzett hatánapig alulírottához nyujtsák be. Személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Szent-simon, (Gömör m.) Szkaupil József esp.-pléb. u. p. Felsőhangony, vasúti állomás Ózd. 175 1—1

Szepesi püspöki megye.

A puczói róm. kath. kántortanítói pályázat ideje meghosszabbított febr. 11-ig. Többi a «Népnevelő» 1911. évi 52. számából megtudható. Iskolaszék. 164 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A nemesbódi osztálytanítói állásra a «Népnevelő» jan. 14-iki számában hirdetett pályázat febr. 11-iki határidővel megújított. Csak okmányokkal (hiteles másolatokkal) felszerelt kérvények vétetnek figyelembe, melyek

Jászai Ignác plébános, isksz. elnökhöz küldendők Nemesbödre. (u. p. Vép, Vas m.) 180 1—1

Rábafüzes (Vas m.) rom. kath. hitközségben önálló tanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: a rom. kath. hitközségtől 100 kor. Államsegély 900 kor. Kertpótlék 20 kor. Új csinos különálló szép lakás, 2 szoba, konyha, pince, kamara, faskamara, sertésöl, saját udvara s kútja s kis házikert. Zene énekértők meglehetősen melléjövédellel. Folyamodványok rom. kath. plébániahivatal Rábakeresztur (Vas m.) 170 1—1

A **pusztaszentmihályi** rom. kath. iskolában üresedésbe jött osztálytanítói állásra pályázatot hirdetünk. Fizetése: Hitközségtől 100 kor., államsegélyből 900 kor., kertilletményül 20 kor. Természetben kétszobás lakás, konyha, előszoba- és pincével; ezenfelül 8 m³ tüzfű azon kötelezettséggel, hogy a kántori teendőkben segédkezni s a kántortanítót szükség esetén helyettesíteni tartozik. Vezetí az iskolaszék által kijelölt osztályokat s az ismételőket a kántortanítóval együtt tanítja. A választás *febr. 11-én d. e. 11 órakor* lesz. Csak férfitanítók pályázhatnak. Kellően felszerelt kérvények főt. *Thomas Ferenc*, esp.-plébános írhoz Pustaszentmihály (Vas m.) küldendők. Iskolaszéki elnök megbízásából: *Szentgyörgyi Gyula*, iskolaszéki jegyző. 167 1—1

Óriszentmárton (Vas m.) rom. kath. községi népiskolánál megüresedett kántortanítói állásra *febr. 15-ig* pályázat hirdettek. Javadalma: a község részéről 400 kor. készpénz, tandíjkárpótlás 90 kor., a többi terményekben és földekben. A javadalmi jegyzőkönyv szerint az összes jövedelme 1329 kor. Kötelessége a díjlevél szerint. A magyar és német nyelv tudása megkívánatik, személyes megjelenés kívánatos. A folyamodványok *Korbaticz János* isksz. elnök címére Óriszentmárton, posta Felsőőr (Vas m.) küldendők. 143 2—2

Horvátfalui (Vas m., posta Nagyfalva) rom. kath. tanítói állásra pályázat hirdettek. Lakás két szoba, konyha, pince. Fizetés: állami 378 kor., hitközségi 622 kor., kertilleték 20 kor. Kötelessége a mindennapiakat és ismételőket tanítani. Tannyelv német és magyar. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények címzendők plébániahivatalnak Badafalva. 159 2—2

Váci egyházmegye.

Maglódon, a főváros közelében, a rom. kath. hitközségi iskolánál megüresedett kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Alapfizetés: 1000 kor. Alapfizetésbe nem számítható biztos jövedelem: 400 kor. Törvényszerű lakás, melléképületek, veteményes kert. A pályázni szándékozók kérvényüket *febr. 11.* délelőtt 10 óráig alulírott elnöknel kötelesek beadni, mikor a próbaéneklés is megtartatik, miért is csak személyesen megjelenők pályázhatnak. Pályázóknak költségmegtérítést nem adunk. *Timár Ambrus* lelkész, isksz. elnök. 169 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A **tóskoberéndi** rom. kath. férfi-osztálytanítói állásra *febr. 11-ére* pályázat hirdettek. Javadalma: Egy bútorozott szoba ágynemű nélkül, a második szoba helyett kap tétl fűtést. Hitközségtől 640 kor., államsegélyből 360 kor., ¼ hold kert természetben. Kötelességei: a rábízott osztályok vallásos nevelése, oktatása, az isteni tiszteletre vezetése, a templomban az összes tanulókra felügyel, a kántorságban szükség esetén segítők. Tartozik a «Gondviselés» intézetbe belépni. Az állás azonnal elfoglalandó. Okmányokkal felszerelt kérvények február 10-ig bezárólag *Szobek Loránt* plébánoshoz, (Tóskoberéndre, u. p. Ajka, Veszprém m.) intézendők. Másolatok nem küldetnek vissza. 173 1—1

Megjelent!

A legértékesebb Mária ének gyűjtemény: az **Üdvözlégy Anyám** (4 K). 30 új ének orgonakisérettel és művészes feldolgozású előjátékokkal. A darabok szerzői Bogisich, Buchner, Demény, Izsépy, Jósavay, Lányi, Moyses, Révly, Szendrei stb. Kapható: **Hárskúton Gömörm. u. p. Dernő, L. K. k-tanítónál.**

Magyar **VÉDJEGYE:** **Kapható**
törlő- **minden**
gummi **papirkeres-**
kedésben.

Magyar címer a védjegye,
Magyar diák csak ezt vegye!

Magyar Ruggvantaárugyár Részvénytársaság Budapest.

ÜNNEPI DALOSKÖNYV

I. rész 3—4 szölamú **gyermekkar**, nagyobb fiúk v. leányok részére. A közelgő **márciusi** és minden egyéb iskolai ünnepélyekre vonatkozó dalokkal. Ara 3 kor. Ugyanez a könyv **vegyeskarra** (4 szöl.) 3 kor. **Május királynéja**, virág-daljáték egy felvonásban 6 kor. Kapható: **KONTOR ELEK** kollégánknál. Budapest. VII. ker., Thököly-út 42. 107 3—10

MÁRCIUS 15 megünneplésére rendkívül alkalmas, könnyen előadható, iskolai és ifjúsági egyfelvonásos színdarabok. 1. **Március 15.** 2. **A szabadság ünnepe.** 3. **Az öreg honvéd.** A három fűzet postai szállítással 2 korona. Egy fűzet 90 fillér. Küldi: **Pásztor József** Budapest, I. ker., Fehérvári-út 35., III. emelet 4. szám. 100 3—6

Miniszteri engedélyezés **Magyar gyártmány!**
száma 125.911/1909.

ELEMI ISKOLAI 1231 6—13

Földrajzi Atlasz

megyei térképpel. (Megjelent mind a 63 megye legújabb kiadásban.) Tervezte **Kogutowicz Manó.** Tartalma 15 lapon
ooo 14 fő- és 29 melléktérkép. ooo

Kogutowicz térképei jók, szépek és pontosak!

Minden évben új kiadás, tehát mindenkor legújabb adatok. — Minden két évben 1—1 tiszteletpéldány szakembereknek rendelkezésre. ooo

Ára megyei térképpel 70 fillér.

Kapható minden könyvkereskedésben, a Szent-István-Társulatnál is, de amennyiben nincs, közvetlen a kiadónál ooo

Magyar Földrajzi Intézet R. T.
Budapest, Rudolf-tér. (Margithid, pesti hídfő.)

Tisztelettel felhívjuk a t. tanító urak b. figyelmét minden karácsonykor megjelenő zsebatlasz (naptár) c. kiadványunkra, melyet t. tanító uraknak **1 K 20 fill.** helyett ezen hirdetés és **70 fillér postabélyeg** ellenében portómentesen küldünk.

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár.

Stowasser János

császári és kir. udvari szállító,

a m. kir. operaházi tagok, budapesti színházak, zeneakadémia, zenedék, az összes fővárosi iskolák stb. szállítója, a hangfokozó gerenda és a javított Rákóczi-tárogató feltalálója.

Budapest, II., Lánchid-u. 5. sz.

Gyár: II., Öntőház-utca 3. sz.

**Magyarország legnagyobb vonós
és fuvós hangszergyára.**

Ajánlja mindenemű saját gyárában készült hangszereit, úgyszintén hurókat és hangszer-alkatrészeket: hegedűk, vonóval 8 koronától.

Hangfokozógerenda, mely által bármely hegedű, gordonka, beillesztése után sokkal jobb, erősebb hangot nyer (biztos siker). 283—II.

Tárogatók 70 koronától.

Harmoniumok 90 koronától.

Pedál-harmoniumok legolcsóbb gyári árban.

Tanerőknek kedvezmény!

Javítások a legművészebb kivitelben. — Árjegyzék kívánatra ingyen bérmentve.

Eredeti Zimmermann, Laubeger, Förster-féle csakis elsőrangú gyártmányok.

Zongorák, pianinok.

Képviselője

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24.

Csak azonnali készpénzfizetésre. Tanároknak szerfelett előnyösek. ■■■ Prospektus ingyen.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mértékkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

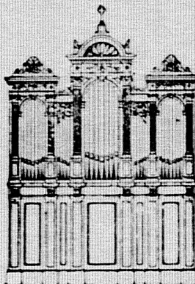
Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig

Tanerőknek s lelkeseknek különösen szíveskedem. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve.

Kérjen árjegyzéket, pianók és pianinókról.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

hazánk legnagyobb orgonájának (a királyi orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilamos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

Cs. és királyi udvari szállító.

A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntetve. Kedvező fizetés:

feltételek mellett pneumatikai

nemeshangu orgonákat szállít

Mindenemű orgonajavításokat

és hangolásokat lelkiismeretes

és pontossággal teljesít.

Tervezeteiket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

64 2—52

Népiskolai címtáblák

45 x 60 cm. nagyságban rendkívül tartós, ölmazott acélbádoglemezűből, fehérzománc alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes címerrel ellátva darabonként 15 koronáért megrendelhetők.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társaság.

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28 B. szám.

Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető. 27s

♦ Iskolai ünnepélyek. ♦

A szabadság emlékünnepe.

♦ Március 15. ♦

Népiskolai tanulók részére összegyűjtött alkalmi költemények.

A Györffy János által szerkesztett ISKOLAI ÜNNEPÉLYEK című gyűjteményes munka 111-ik füzeté. Ára 20 fillér. Kiadja a Szent-István Társulat (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.). Hogy minden tanuló megszerezhesse, tömegesebb megrendelésnél százalékot és minden 100 példányra 10 ingyenpéldányt adunk a szegény tanulók részére.

Legjobb népiskolai daloskönyv a

„KIS MUZSIKUS“!

100 gyönyörű magyar népdal iskolai szöveggel, 2 gyermekszólamra. Az «Orsz. Kath. Tanügyi Tanács» által approbálva I—II. füzet ára 1 kor. 60 fill. Kotta nélkül a falusi gyermekek részére 40 fill.

•• Megrendelhető a ••

SZENT-ISTVÁN-TÁRSULATNÁL

(Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám.)